

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

Правові горизонти

Legal horizons

ВИПУСК 19 (32)

Суми – 2019

**SECTION 5
LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW**

**СЕКЦІЯ 5
ТРУДОВЕ ПРАВО;
ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2019.i19.p66>

**ПОНЯТТЯ ТА СПЕЦИФІКА ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

*Веклюк Ольга Володимирівна,
ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ,
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7192-1411>*

Наукова стаття присвячена одному із напрямів сучасного формування й розвитку правової держави пов'язується з удосконаленням різних галузей права та відповідного законодавства у сферах трудового права.

З найважливіших особливостей у застосуванні часу відпочинку є правильне визначення та використання його правового регулювання щодо працівників Національної поліції України. Що дозволить працівникам Національної поліції в повній мірі виконувати завдання, поставлені перед ними суспільством. Суб'єктом права на час відпочинку є кожен, хто працює, а, отже, кожен, хто має право на працю. Трудовим законодавством України поняття часу відпочинку не визначене. Воно протиставляється поняттю «робочий час». Весь час, який знаходиться поза межами робочого часу, вважається часом відпочинку. Дослідивши думки вчених, можемо зазначити, що під часом відпочинку треба розуміти встановлений законом, колективним та трудовим договором проміжок часу протягом якого працівник звільняється від виконання своєї трудової функції і який він може використовувати на власний розсуд з метою відновлення працездатності, зміцнення здоров'я, народження і виховання дітей, задоволення власних життєвих потреб та інтересів, а також всебічного розвитку особистості.

При проведенні аналізу наукової літератури, нормативно-правової бази, міжнародно-правові акти було встановлено та розкрито поняття час відпочинку працівників Національної поліції України. Спираючись на точки зору окремих авторів, розкрито сутність та зміст часу відпочинку працівників Національної поліції України. Визначено використання часу відпочинку, його правове регулювання щодо працівників Національної поліції України.

Ключові слова: час відпочинку, працівник, Національна поліція України, службові відносини.

Veklyuk O.V. Concept and specifics of rest time of the National Police of Ukraine. A scientific article devoted to one of the directions of the modern formation and development of the rule of law is related to the improvement of various branches of law and the relevant legislation in the fields of labor law.

One of the most important features in the use of rest time is the correct definition and use of its legal regulation in relation to the National Police of Ukraine. This will allow the National Police to fully fulfill the tasks set by the society. The subject of the right to rest is everyone who works, and therefore everyone who has the right to work. The concept of rest time is not defined by the labor legislation of Ukraine. It

is opposed to the concept of "working time". All time outside working hours is considered to be rest time. Having studied the scientist's thoughts, we can point out that during the rest period one must understand the statutory, collective and employment contract the period of time during which the employee is released from the performance of his / her job function and which he / she can use at his / her discretion for the purpose of restoration of working capacity, health promotion, birth and the upbringing of children, the satisfaction of their own needs and interests, as well as the comprehensive development of the individual.

During the analysis of scientific literature, legal framework, international legal acts, the concept of rest time of the National Police of Ukraine employees was established and revealed. Based on the views of individual authors, the nature and content of the rest time of the National Police of Ukraine employees are revealed. The use of rest time, its legal regulation against the National Police of Ukraine employees is determined.

Keywords: vacation time, employee, National Police of Ukraine, service relations.

Постановка проблеми. В сучасних умовах реформування і оновлення трудового законодавства України взагалі і питань часу відпочинку, зокрема, набуває великого значення. Працівники правоохоронних органів мають специфічні умови роботи, внаслідок чого відсутній повноцінний відпочинок. Це все призводить до зниження продуктивного виконання функціональних обов'язків, дратівливості, небажання нести службу й надалі тощо, у свою чергу, народ України втрачає довіру до роботи працівників Національної поліції України.

Наша стаття присвячена часу відпочинку працівників Національної поліції України, тим самим виокремлює із загального застосування норм трудового права щодо відпочинку працівників взагалі.

Загальні гарантії соціальної захищеності робітників і службовців визначені на найвищому рівні – в Конституції України, так згідно з ч. 4 ст. 43 цього Закону кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної Законом, а ст. 45 Конституції України передбачає право на відпочинок, в тому числі щотижневий відпочинок, а також оплачувану щорічну відпустку. Держава наділяє поліцію України важким, значущим завданням. Поліцейські для більш продуктивної службової діяльності мають право на відпочинок, що не завжди є повноцінним.

У зв'язку зі специфікою виконання службових функцій поліцейськими, час відпочинку працівників Національної поліції, посідає важливе місце для його дослідження та аналізу.

Стан дослідження проблеми. Вагомий внесок у дослідженні теоретичних та практичних аспектів часу відпочинку працівників зробили М.І. Гордієнко, В.В. Жернакова, П.Д. Пилипенко, Н.Б. Болотіна, Г.І. Чанишева, В.І. Прокопенко, В.В. Готра, О.І. Процевський, Д.Н. Ядранський, Л.А.

Гордон, Л.П. Грузінова, В.Г. Короткій, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко, В.С. Венедіктов, К.Ю. Мельник та інші. Разом із тим, питання щодо часу відпочинку поліцейських, недостатньо розглянуто. На сьогодні в трудовій літературі, фактично відсутнє спеціальне дослідження часу відпочинку працівників Національної поліції в умовах, що склалися в Україні. На усунення цієї прогалини й спрямована стаття.

Мета дослідження полягає, спираючись на точки зору окремих авторів, у розкритті сутності та змісту часу відпочинку працівників Національної поліції України.

Завдання дослідження присвячене правильному визначенню та використанню часу відпочинку, його правового регулювання щодо працівників Національної поліції України.

Наукова новизна дослідження. В Україні, до теперішнього часу, не було досліджено сутності та змісту часу відпочинку працівників поліції, на монографічному рівні. В статті на основі положень теорії трудового права, узагальнюючи поняття час відпочинку до працівників в цілому, враховуючи його специфічні особливості, досліджено сутність та зміст.

Виклад основного матеріалу. Одне з основних завдань держави - це створення для працівників відповідних умов праці і відпочинку, задоволення їх потреб і запитів, забезпечення їх законних прав і пільг, відпусток. Значну увагу приділяють, у трудових відносинах, забезпеченню й реалізації права на відпочинок працівників, не є винятком і працівники Національної поліції України. Загальні гарантії права на відпочинок робітників і службовців визначені на найвищому рівні – в Конституції України, так згідно з ч. 4 ст. 43 цього Закону кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної Законом, а ст. 45 Конституції України передбачає право на відпочинок, в тому

числі щотижневий відпочинок, а також оплачувану щорічну відпустку [1]. Крім того, право кожного, хто працює, на відпочинок проголошено ст. 24 Загальної декларації прав людини та витікає з вимог ст. 7 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права. У чинному законодавстві воно знайшло закріплення в ст. 2 КЗпП України [2], Закону України «Про відпустки» [3].

Питання, що стосуються часу відпочинку врегульоване такими міжнародними актами, а саме ст. 24 Загальної декларації прав людини, прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 року, проголошено, що кожна людина має право на відпочинок і дозвілля, включаючи право на розумне обмеження робочого дня та на оплачувану періодичну відпустку [4]. Врегулюється питання часу відпочинку зокрема і Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права. Зокрема п. 5 ст. 7 Пакту проголошує, що відпочинок, дозвілля і розумне обмеження робочого часу та оплачувану періодичну відпустку так само, як і винагороду за святкові дні [5].

Важливе значення для регулювання часу відпочинку в Україні має Європейська соціальна хартія (переглянута) ратифікована Україною 14 вересня 2006 року, відповідно до якої Україна взяла на себе зобов'язання, зокрема і щодо часу відпочинку: встановити оплачувані державні святкові дні; усунути ризики, що властиві роботам з небезпечними або шкідливими для здоров'я умовами праці, а у випадках, коли усунути або достатньою мірою зменшити такі ризики ще неможливо, встановити для працівників, зайнятих на таких роботах, скорочену тривалість робочого часу або додаткові оплачувані відпустки; забезпечити щотижневий відпочинок, який по можливості має збігатися з днем, що за традиціями або звичаями відповідної країни чи регіону визнається днем відпочинку [26]. Але зобов'язання за п. 3 ст. 2 Європейської соціальної хартії щодо встановлення щорічної оплачуваної відпустки не менше чотирьох тижнів наша держава на себе не взяла. Нагадаємо, що відповідно до ст. 75 КЗпП України мінімальна тривалість щорічної основної відпустки надається працівникам не менше 24 календарних днів за відпрацьований робочий рік.

Крім того, Україна ратифікувала низку конвенцій Міжнародної організації праці, які стосуються часу відпочинку, а саме: Конвенції № 14 «Про щотижневий відпочинок на промислових підприємствах» від 1921 року та № 106 «Про щотижневий відпочинок у торгівлі та установах» від 1957 року, затверджені Указом

Президії ВР від 29 травня 1968 р. Зокрема, Конвенцією МОП № 14 в ст. 2 встановлено:

1. Весь персонал, зайнятий на будь-якому промисловому підприємстві, державному чи приватному, або в будь-якому з його філіалів, за винятком випадків, передбачених нижче наведеними статтями, матиме протягом кожних семи днів період відпочинку протягом не менше, ніж двадцять чотири безперервні години.

2. Цей період відпочинку, якщо це можливо, надаватиметься одночасно всьому персоналу кожного підприємства.

3. Він, якщо це можливо, встановлюватиметься так, щоб збігався з днями, вже встановленими традиціями або звичаями країни чи району [27].

Відповідно до п. 1 ст. 6 Конвенції МОП № 106 всі особи, до яких застосовується дана Конвенція, протягом кожного семиденного періоду мають право на безперервний щотижневий відпочинок тривалістю не менше доби [28]. Треба відмітити, що в Україні, відповідно до ст. 70 КЗпП України, тривалість щотижневого безперервного відпочинку становить не менш як сорок дві години [2]. Тобто, Україна встановила більші гарантії для працюючих на щотижневий відпочинок порівняно з міжнародними актами.

Конвенція МОП № 132 (переглянута) «Про оплачувані відпустки» від 1970 року ратифікована Законом України від 29 травня 2001 року в ст. 3 встановлює до членів Організації такі вимоги щодо щорічних відпусток:

1. Кожна особа, до якої застосовується ця Конвенція, має право на щорічну оплачувану відпустку встановленої мінімальної тривалості.

2. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, зазначає тривалість відпустки в заяві, яка додається до документа про ратифікацію.

3. Відпустка ні в якому разі не може становити менше трьох робочих тижнів за один рік роботи.

4. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, може згодом, у новій заяві, повідомити Генерального директора Міжнародного бюро праці про те, що він встановлює більш тривалу відпустку, ніж та, яка була зазначена при ратифікації [29]. На відміну від п. 3 ст. 2 Європейської соціальної хартії вимоги ст. 3 Конвенції МОП № 132 Україна ратифікувала повністю.

Конвенція МОП № 140 «Про оплачувані учбові відпустки» від 1974 року ратифікована Законом України від 26 вересня 2002 року № 174-ІУ в ст. 1 встановлює, що термін "оплачувана учбова відпустка" означає відпустку, яка надається працівникові з метою навчання на визначений період у робочий час з виплатою відповідної грошової допомоги. В ст. 2 даної Конвенції

проголошено наступне: «Кожний член Організації розробляє і здійснює політику, що сприяє методами, які відповідають національним умовам і практиці і у разі потреби поетапно, наданням оплачуваних учбових відпусток для цілей: а) професійної підготовки на будь-якому рівні; б) загальної, соціальної або цивільної освіти; в) профспілкового навчання [30].

Конвенція МОП про оплачувані відпустки в сільському господарстві № 101 від 24 липня 1954 року та Конвенція МОП про щорічні оплачувані відпустки морякам № 146 від 13 червня 1979 року, які врегульовують деякі питання надання і оплати щорічних відпусток у відповідних сферах. На національному рівні правовою основою реалізації конституційного права людини і громадянина на відпочинок є Кодекс законів про працю (Глава У «Час відпочинку»), Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 року та інші нормативно-правові акти.

Аналізуючи понятійний апарат досліджуваного правового явища, потрібно, перш за все відмітити, що у тлумачному словнику відпочинок відзначається як: 1) відновлення сил після втоми припиненням дії, руху тощо; 2) проведення часу на дозвіллі, без праці; 3) коротка перерва під час праці якоїсь дії, перепочинок; 4) зупинка на дорозі, щоб відпочити [6, с. 136]. Таким чином відпочинок можна вважати увесь час, протягом якого не виконуються трудові обов'язки працівником. На наш погляд така позиція не конкретизує поняття відпочинку, адже деякі працівники виконують роботу інтелектуально. В такому випадку особа може їхати додому і продумувати аспекти виконання своєї трудової функції, а отже це буде – робочий час, але фактично працівник не знаходиться на своєму робочому місці.

Трудове законодавство не дає визначення поняття часу відпочинку, але як і щодо робочого часу таке визначення вироблене наукою трудового права. Оскільки законодавець протиставляє час відпочинку робочому часу, то тим самим весь час, який знаходиться поза межами робочого часу, вважається часом відпочинку працівника, що перебуває у трудових відносинах.

Саме так він і визначається у правничій літературі як час, протягом якого працівник вільний від виконання трудових обов'язків, і має право використовувати його на власний розсуд [22, с. 219].

Тотожним поняттю «час відпочинку» є поняття «вільного часу». У Великій радянській енциклопедії вільний час розглядається як частина позаробочого часу (у межах доби, тижня, року), що залишається у людини (групи, суспільства) за

вирахуванням різного роду непорушних, необхідних витрат [15, с.135].

Перші дослідження поняття вільного часу були здійснені в 1920-х роках академіком С.Г. Струмлініним [16, с.280]. У 1963 - 1967 рр. під керівництвом Б. Грушина було проведено одне з основних досліджень часу в масштабах практично всього СРСР, яке з'явилося першою спробою соціологічного аналізу проблем вільного часу, стосовно всіх основних груп міського населення [17]. В цих дослідженнях дійшли висновку, що бюджет робочого часу не в повній мірі може відобразити ефективність відпочинку, що вимагає використання паралельно інших підходів. У праці Л.А. Гордона і Е.В. Клопова «Людина після роботи», яка була присвячена аналізу проблем побуту і дозвілля робочих сімей великих міст, автори запропонували визначати вільний час не через коло занять, а через суб'єктивне сприйняття діяльності індивідом, відповідно до його рекреаційних установок і потреб [18, с.175].

Існують два підходи до визначення вільного часу:

1) визначення вільного часу через коло занять індивіда (більш адекватно для оцінки відпочинку від фізичної втоми);

2) суб'єктивне сприйняття відпочинку індивідом (більш адекватно для оцінки психологічного та розумового відпочинку) [14, с.116].

Загальновизнаною є точка зору, за якої до часу відпочинку відноситься час, протягом якого працівник є вільним від виконання трудових обов'язків і який може бути використано ним на власний розсуд [23, с. 331, 24, с. 476].

О.М. Ярошенко, який стверджує, що час відпочинку - це час, протягом якого працівник є вільним від виконання трудових обов'язків і вправі використовувати його на власний розсуд [25, с. 148].

Л.П. Грузінова та В.Г. Короткін дають таке визначення, що час відпочинку - це час, протягом якого працівник відповідно до законодавства та правил внутрішнього трудового розпорядку звільняється від виконання своїх трудових обов'язків [19, с. 3].

Так, М.І. Гордієнко, розуміє під часом відпочинку проміжок часу протягом якого працівник звільняється від виконання своєї трудової функції і який він може використовувати на власний розсуд з метою відновлення працездатності, зміцнення здоров'я, народження та виховання дітей, задоволення власних життєвих потреб та інтересів, а також всебічного розвитку особистості [7, с. 71]. Ми погоджуємось з таким

поняттям, адже автор досить влучно виокремив час відпочинку.

Деякі вчені порівнюють час відпочинку з неробочим часом, В.В. Жернаков визначає, що неробочий час – це вільний від роботи час, який працівник вправі використовувати на свій розсуд [8, с. 176]. Безсуперечно, весь час, окрім робочого часу, є неробочим. Відтак, вважаємо, що неробочий час слід співвідносити з поняттям робочого часу. Так, О.І. Процевський дає визначення робочому часу як встановлений законом або угодою між адміністрацією та профспілковими органами на підставі закону час, протягом якого працівник або службовець згідно до правил внутрішнього трудового розпорядку повинен займатись виробничою або службовою діяльністю [13, с.16].

Таким чином, неробочий час – це час, протягом якого працівник може не виконувати свої трудові обов'язки. Тобто, неробочий час – це проміжки часу, коли працівник не виконує свої трудові функції. Їхньою метою є «короткотривалий» відпочинок. Такий проміжок часу надає можливість працівникам відновити свої життєві сили та на наступний день приступити до виконання своїх трудових обов'язків. Але за цей проміжок часу не можливо зміцнити здоров'я, народити дитину, задовольнити свої життєві потреби тощо (наприклад, нічний час доби).

Слушно зауважує П.Д. Пилипенко про те, що правове поняття часу відпочинку не відповідає фізіологічному поняттю відпочинку, коли людина, наприклад, спить. У зв'язку з цим науковці пропонували увесь час поза робочим часом називати «вільним від роботи часом» або «неробочим часом» [9, с.288].

Слушно зауважує Н.Б. Болотіна про те, що час відпочинку – це частина календарного періоду протягом якого працівник, відповідно до законодавства, повинен бути звільнений від виконання своїх трудових обов'язків і які він може використовувати на власний розсуд для задоволення своїх інтересів та відновлення дієздатності [10, с.247].

В.І. Прокопенко під часом відпочинку розуміє час, протягом якого робітники та службовці звільняються від трудових обов'язків і можуть використовувати його на власний розсуд [11, с.305].

В.В. Готра розуміє час відпочинку в двох значеннях: 1) вузькому – як певний проміжок часу, протягом якого людина звільняється від виконання своїх трудових обов'язків і може використовувати його за власними потребами; 2) в широкому – як конституційне право кожного працюючого, яке

регламентовано законодавством України та міжнародно – правовими актами [12, с. 238 - 239].

Відтак, відпочинок можна розглядати як одну з форм відокремленості, перш за все, від праці або іншої діяльності, що привела до втоми, виснаження і так далі. Відпочинок можна розглядати двояко. З одного боку він надаватиме можливості та створюватиме умови для соціального життя, з іншого – може виступати в якості самостійного елемента такого життя за умов його колективного характеру. У другому випадку він поєднує відпочинок як такий (відновлення працездатності) з цінністю спілкування, участі у певному соціальному середовищі [14, с.114].

Відзначимо, що є не обов'язковим той факт, що працівник буде використовувати «час відпочинку», саме для відпочинку і відновлення своїх фізіологічних властивостей. Наприклад, додаткова відпустка у зв'язку з навчанням або творча відпустка, метою яких є навчання, написання дисертації, підручника тощо.

На основі вище сказаного можна виділити наступні характерні особливості часу відпочинку:

- 1) відпочинок – це конституційне право кожної працюючої людини;
- 2) суб'єктом права на відпочинок може бути кожен працюючий (робітник чи службовець);
- 3) надання часу відпочинку, регламентується законодавством та внутрішнім трудовим розпорядком;
- 4) час відпочинку – це певний часовий період, протягом якого робітники звільняються від виконання своїх трудових обов'язків;
- 5) це весь час, який знаходиться поза межами робочого часу;
- 6) виражається в конкретних одиницях виміру;
- 7) забезпечується встановленням норми тривалості робочого часу;
- 8) надавати цей час є обов'язком роботодавця;
- 9) надається з конкретною метою;
- 10) може використовуватись суб'єктом на власний розсуд або за конкретним призначенням.

Враховуючи позиції вчених до поняття та ознак часу відпочинку, спробуємо надати поняття часу відпочинку працівників поліції, під яким розуміється час (проміжок часу чи частина календарного періоду), який встановлений нормативно - правовими актами загального та спеціального характеру, протягом якого працівник Національної поліції України звільняється від виконання своїх службових обов'язків і може його використовувати на власний розсуд.

Сучасний стан речей свідчить про те, що поліція сьогодні не в повній мірі виконує завдання, поставлені перед нею суспільством. Цьому є багато причин. Вони різні за характером і сутністю.

Однією з таких причин є неналежне правове регулювання службової діяльності працівників поліції, а саме їх часу відпочинку, що виражається в ненормованості робочого дня, невпорядкованості праці.

Виконання службових обов'язків працівниками Національної поліції України регламентується Конституцією України, КЗпП України та Законом України «Про Національну поліцію України». Особливістю чинного законодавства є те, що ним не закріплено поняття «відпустки працівників поліції». У Положенні про проходження служби конкретизовані лише види та умови надання відпусток, але вони не розкривають самого поняття «відпустки працівників Національної поліції» й недостатні для визначення її суті. Крім того законодавство про відпустки використовує два різних підходи: працівникам за трудовим законодавством надається щорічна основна відпустка, а працівникам Національної поліції України – чергова відпустка.

Ст. 75 КЗпП України та ст. 6 Закону України «Про відпустки» встановлює термін мінімальної оплачуваної щорічної відпустки 24 календарні дні, що є меншим в порівнянні з нормою п. 3 ст. 2 Європейської соціальної хартії (переглянутої) та ст. 7 Директиви №2003/88/ЄЕС, якими передбачено чотириденний (28 календарних днів) строк такої відпустки.

Відпустки, які невикористані поліцейськими протягом робочого року, можуть бути використані ними у наступному році. Відповідно до ч. 5 ст. 93 Закону України «Про Національну поліцію», відпустка тривалістю менше 10 днів за бажанням особи рядового або керівного складу може бути надана одночасно з черговою відпусткою в наступному році. Якщо невикористаною є відпустка більшої тривалості, вона нікуди не зникає. Як зазначено у листі Міністерства соціальної політики України від 24.12.2013 р. № 152/13/82-13, у разі, якщо працівник з якихось причин не скористався своїм правом на щорічну відпустку в минулому році або за кілька попередніх років, він має право використати її, а в разі звільнення, незалежно від підстав, йому має бути виплачено компенсацію за всі невикористані дні відпусток (ст. 24 Закону). Чинним законодавством не передбачено терміну давності, після якого втрачається право на щорічну відпустку [21].

Глава 5 «Час відпочинку» Кодексу законів про працю України та Закон України «Про Національну поліцію України» не містять норму, яка б відповідає ст. 3 «Щоденний відпочинок» Директиви №2003/88/ЄЕС щодо права працівника впродовж кожних 24 годин на мінімальний період щоденного відпочинку тривалістю одинадцять

послідовних годин. До того ж взагалі в главі 5 Кодексу та у розділі IX Закону України «Про Національну поліцію України» немає статті, яка б регламентувала цей вид відпочинку. У Кодексі та Законі відсутні закріплені в ст. 2 Директиви №2003/88/ЄЕС такі поняття, як «період відпочинку», «позмінна робота» й «належний відпочинок».

Відпустки, які невикористані поліцейськими протягом робочого року, можуть бути використані ними у наступному році. Відповідно до ч. 5 ст. 93 Закону України «Про Національну поліцію», відпустка тривалістю менше 10 днів за бажанням особи рядового або керівного складу може бути надана одночасно з черговою відпусткою в наступному році. Якщо невикористаною є відпустка більшої тривалості, вона нікуди не зникає. Чинним законодавством не передбачено терміну давності, після якого втрачається право на щорічну відпустку.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки, що час відпочинку є важливими правовими категоріями трудового законодавства України. На законодавчому рівні не закріплено поняття «час відпочинку», багато вчених – юристів надавали своє розуміння цього поняття у літературі та у своїх наукових працях з трудового права. На наш погляд більш вдалим є поняття часу відпочинку - це проміжок календарного часу, протягом якого працівник згідно із законодавством та локальними нормативно - правовими актами з урахуванням положень міжнародних актів з трудових відносин, які України ратифікувала, після виконання своїх трудових функцій може використовувати на власний розсуд.

На наш погляд, час відпочинку працівників поліції слід розуміти, як час (проміжок часу чи частина календарного періоду), який встановлений нормативно - правовими актами загального та спеціального характеру, протягом якого працівник Національної поліції України звільняється від виконання своїх службових обов'язків і може його використовувати на власний розсуд.

Особливістю чинного законодавства про відпустки є те, що законодавчо не визначено поняття відпустки працівників Національної поліції України, поняття щорічної відпустки працівника поліції.

Також, необхідно зазначити, що Закон України «Про Національну поліцію» потребує вдосконалення, зокрема положень про службові правовідносини поліцейських.

Дослідження, яке нами було проведено, дозволило визначити ряд питань, вирішення яких може сприяти вдосконаленню часу відпочинку

працівників поліції, але потребує більш детального теоретичного підходу до вирішення цього питання.

Література:

1. Конституція України. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 1412.
2. Кодекс законів про працю України // ВВР України. – 1971. – № 50. – Ст. 375.
3. Закон України «Про відпустки» : від 15.11.1996 р., № 504/96 // ВВР України. – 1997. – № 2. – Ст. 4.
4. Загальна декларація прав людини прийнята Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 року. Електронний ресурс. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 19.10.1973 року (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-УШ від 19.10.73) Електронний ресурс. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
6. Новий тлумачний словник української мови у 4 томах. Т. 3 К.: Довіра, 1999. С. 136.
7. Гордієнко М.І. Поняття часу відпочинку працівників органів внутрішніх справ. М. І. Гордієнко. Право і Безпека. 2004. Т. 3, № 1. С. 71.
8. Жернаков В.В. Трудовое право в вопросах и ответах: учебно – справочное пособие. Под ред. В.В. Жернакова. Х.: Одиссей, 2000. С. 176.
9. Пилипенко П.Д. Трудове право України. Академічний курс. за ред. П.Д. Пилипенка. К. : Видавничий дім, 2006. С. 288.
10. Чанишева Г.И., Болотина Н.Б. Трудовое право Украины. Х. «Одиссей», 2001. С. 247.
11. В.І. Прокопенко. Трудове право України. Підручник. Х. «Консум», 1998. С. 305.
12. Готра В.В. Сучасний стан реалізації права на відпочинок в Україні. В.В. Готра. Форум Права. 2004. С. 238-239.
13. Процевский А. И. Рабочее время и рабочий день по советскому трудовому праву / А. И. Процевский. – М. : Юридическая литература, 1963. – 182 с.
14. Ядранський Д. М. Соціологія вільного часу як складова соціології праці. Д. М. Ядранський. Грані. 2010. № 2 (70). С. 114.
15. Большая советская энциклопедия (Полный текст Третьего издания «Большой советской энциклопедии», выпущенной издательством «Советская энциклопедия» в 1969–1978 годах в 30 томах) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gubricon.com>.
16. Струмилин С. Г. Проблемы экономики труда. С. Г. Струмилин. М. : Наука, 1982. С. 280.
17. Свободное время подростков: социализация или девиация : учебно-методические материалы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.websib.ru/noos/sociology/leisure/index.php>.
18. Гордон Л. А. Человек после работы: Социальные проблемы быта и вне рабочего времени: По материалам изучения бюджетов времени рабочих в крупных городах Европейской части СССР. Л. А. Гордон., Э. В. Клопов. М. : Наука, 1972. С. 175.
19. Грузінова Л. П., Короткій В. Г. Трудове право України : навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. К.: МАУП, 2003. Ч. 3. 2003. іл. - Бібліогр.: с. 3.
20. Закон України «Про Національну поліцію». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379.
21. Міністерство соціальної політики України. Лист від 24.12.2013 № 152/13/82-13 - https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v152_739-13 (24.04.2019).
22. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. К. Ю. Мельник. Харків : Діса плюс, 2014. С. 219.
23. Прокопенко В.І. Трудове право України. Підручник. Прокопенко В.І. Х. Консум. 2002. С. 331.
24. Прилипко С.М. Трудове право України. Підручник. Вид. перероб. і доп. Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Х. вид – во ФІНН, 2012. С. 476.

25. Ярошенко, О. М. Право на відпочинок / За заг. декларацією прав людини й законодавством України [Текст] / О. М. Ярошенко // Проблеми законності. - Вип. 100. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2009. С. 148.

26. Європейська соціальна хартія (переглянута), Страсбург, 3 травня 1996 року // Хартію ратифіковано із заявами Законом № 137-У від 14.09.2006 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2006. - № 43. - Ст. 418.

27. Конвенція МОП «Про застосування щотижневого відпочинку на промислових підприємствах» від 25.10.1921 № 14 (Ратифікація від 19.06.1968) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_140

28. Конвенція МОП «Про щотижневий відпочинок у торгівлі та установах» від 26.06.1957 № 106 (Ратифікація від 19.06.1968) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_121

29. Конвенція МОП про оплачувані відпустки № 132 (переглянута у 1970 році), Конвенцію ратифіковано із заявою Законом № 2481-III від 29.05.2001 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001. - № 31. - Ст. 156.

30. Конвенція МОП № 140 «Про оплачувані учбові відпустки від 1974 року ратифікована Законом України від 26 вересня 2002 року № 174-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2002. - № 46. - Ст. 345.